

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз ОК 6/2022
09.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Милене Рашић, Бате Цветковића и Биљане Синановић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Меденицом, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Милана Првуловића, због кривичног дела удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 2. Кривичног законика и др, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног Милана Првуловића – адвоката Стевана Јанковића и адвоката Марка Пушице, поднетим против правноснажних пресуда Посебног одељења за организовани криминал Вишег суда у Београду К-ПО1 бр.101/2020 од 19.03.2021. године и Посебног одељења Апелационог суда у Београду Кж1-ПО1 бр.14/21 од 10.11.2021. године, у седници већа одржаној дана 09. фебруара 2022. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног Милана Првуловића – адвоката Стевана Јанковића и адвоката Марка Пушице, поднети против правноснажних пресуда Посебног одељења за организовани криминал Вишег суда у Београду К-ПО1 бр.101/2020 од 19.03.2021. године и Посебног одељења Апелационог суда у Београду Кж1-ПО1 бр.14/21 од 10.11.2021. године, и то захтев за заштиту законитости браниоца Стевана Јанковића у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) Законика о кривичном поступку, а захтев за заштиту законитости браниоца Марка Пушице у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се исти захтеви у осталом делу, **ОДБАЦУЈУ**.

Образложење

Пресудом Посебног одељења за организовани криминал Вишег суда у Београду К-ПО1 бр.101/2020 од 19.03.2021. године, окривљени Милан Првуловић оглашен је кривим због извршења кривичног дела удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 2. Кривичног законика, продуженог кривичног дела фалсификовање исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ

и кривичног дела фалсификовање исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. КЗ, па пошто су му претходно утврђене појединачне казне за свако од извршених кривичних дела, и то за кривично дело из члана 346. став 2. КЗ казна затвора у трајању од две године, за кривично дело из члана 355. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ казна затвора у трајању од две године, а за кривично дело из члана 355. став 2. у вези става 1. КЗ казна затвора у трајању од шест месеци, окривљени је на основу одредаба чланова 60. и 63. КЗ осуђен на јединствену казну затвора у трајању од три године и 10 месеци, у коју казну му је урачунато време проведено у притвору од 19.08.2020. године до 09.02.2021. године и време проведено на мери забране напуштање стана уз примену електронског надзора од 09.02.2021. године до 19.03.2021. године.

Истом пресудом, на основу члана 87. КЗ, према окривљеном је изречена мера безбедности одузимања предмета ближе наведених у изреци првостепене пресуде, као предмета употребљених за извршење кривичног дела.

На основу члана 92. став 1. у вези члана 91. став 1. и 2. КЗ, од окривљеног Милана Првуловића одузета је имовинска корист у износу од 6.820 евра, а на основу члана 264. ЗКП, окривљени је обавезан да на име трошкова кривичног поступка – паушала плати суду износ од 30.000,00 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудне наплате.

Пресудом Посебног одељења Апелационог суда у Београду Кж1-ПО1 бр.14/21 од 10.11.2021. године одбијене су као неосноване жалбе бранилаца окривљеног Милана Првуловића – адвоката Стевана Јанковића и адвоката Марка Пушице, а пресуда Вишег суда у Београду, Посебног одељења за организовани криминал К-ПО1 бр.101/2020 од 19.03.2021. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости поднели су:

-бранилац окривљеног Милана Првуловића – адвокат Стеван Јанковић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) и став 3. ЗКП, конкретно због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) и 9) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев и укине побијане пресуде, а предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, или да преиначи побијане пресуде, тако што ће окривљеног Милана Првуловића казнити за блаже кривично дело;

-бранилац окривљеног Милана Првуловића - адвокат Марко Пушица, због повреде закона из члана 485. став 2. у вези става 1. тачка 1) и став 4. ЗКП, конкретно због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд преиначи побијане пресуде, тако што ће „окривљеног Милана

Првуловића огласити кривим за мањи број кривично-правних радњи и мању количину криминалне активности у односу на стране исправе и сертификат о положеном испиту о знању страног језика и након тога му изрећи јединствену казну затвора у мањем временском трајању“.

Врховни касациони суд доставио је по примерак захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, и у седници већа, коју је одржао без обавештавања Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), након разматрања списка предмета и правноснажних пресуда против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, а након оцене навода изложених у захтевима, нашао:

Захтеви су неосновани у делу у којем се односе на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док су у осталом делу недозвољени или немају законом прописан садржај.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, бранилац адвокат Стеван Јанковић у поднетом захтеву истиче да су у жалбеном поступку, у доношењу другостепене пресуде Кж1 По1 бр.14/21 од 10.11.2021. године, којом су одбијене као неосноване жалбе бранилаца, учествовали судија Милимир Лукић, као председник већа, и судија Марко Јоцић, као судија известилац, који су претходно у жалбеном поступку као чланови већа учествовали у доношењу решења Апелационог суда у Београду Кж2-ПО1 бр.74/21 од 28.01.2021. године којим је одбијена као неоснована жалба браниоца окривљеног Милана Првуловића изјављена против решења Вишег суда у Београду К.По1.бр.101/20 од 08.01.2021. године којим је одбијен предлог браниоца окривљеног Милана Првуловића да се мера притвора према окривљеном замени мером јемства, а што према ставу браниоца указује на већ пристрастан став судија Милимира Лукића и Марка Јоцића приликом доношења другостепене пресуде.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП прописано је да ова битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је на главном претресу учествовао судија или судија поротник који се морао изузети. Одредбом члана 37. став 1. ЗКП прописани су разлози за обавезно изузеће судије, који не обухватају наведену процесну улогу судије као разлог за његово обавезно изузеће. Међутим, у појединим ситуацијама вишеструких процесних улога судије може се појавити сумња у

непристрасност судије која је таквог квалитета да захтева његово изузеће од судијске дужности приликом доношења одлуке (пресуде) о кривици окривљеног за извршено кривично дело, што значи да постојање наведене битне повреде одредаба кривичног поступка у сваком конкретном случају представља фактичко питање.

Када је у питању учествовање судије у доношењу одлуке о притвору (у конкретном случају одлучивање о замени мере притвора мером јемства), ради се о оцени тзв. функционалне непристрасности о чему постоји богата судска пракса Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Супротно наводима захтева да је код судија, који су одлучивали о замени мере притвора мером јемства створено „предубеђење“ о кривици окривљеног и да је на тај начин нарушена претпоставка непристрасности тих судија, због чега је требало да буду изузети од судијске дужности приликом доношења мериторне одлуке у истом поступку, по налажењу овог суда, не може се прихватити став да свако одлучивање судије о притвору, односно замени притвора јемство према окривљеном, нужно нарушава претпоставку непристрасности тог судије приликом мериторног одлучивања о кривици истог окривљеног. То произилази и из праксе Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Наиме, према пракси Европског суда за људска права, не може се сматрати да сама чињеница што је судија у кривичном поступку доносио одлуке и пре суђења у поједином предмету, укључујући одлуке везане уз притвор, оправдава страх да није непристрасан; оно што је важно су опсег и природа тих одлука (*Fey protiv Austrije, stav 30; Sainte-Marie protiv Francuske, stav 32; Nortier protiv Holandije, stav 33*). Када одлуке о продужењу притвора захтевају „врло висок степен јасноће“ у погледу кривице окривљеног, Европски суд за људска права је нашао како може изгледати да је непристрасност поступајућих судија подложна сумњи те да се бојазан подносиоца захтева у том погледу може сматрати објективно оправданом (*Hauschildt protiv Danske, stav 49-52*).

Из наведеног, дакле произилази да у правилу учествовање судије у доношењу одлуке о притвору према окривљеном у истом предмету не представља разлог за његово изузеће приликом одлучивања о кривици у односу на истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће зависи од тога да ли је приликом одлучивања о притвору заузео јасан став о кривици окривљеног или о оптужби, дакле, ради се о фактичком питању у сваком конкретном случају.

У предмету **Драгојевић против Хрватске** (од 15.01.2015. године - Представка број 68955/11) Европски суд за људска права је нашао да није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције у погледу мањка непристрасности судије у случају када је пре почетка главног претреса четири пута од стране ванпретресног већа продужен притвор окривљеном, при чему је члан тог већа у сва четири случаја

био и судија који је касније као председник већа учествовао у доношењу првостепене пресуде према истом окривљеном, иако је и према Закону о казненом поступку Републике Хрватске један од услова за одлучивање о притвору, оцена постојања основане сумње о извршењу кривичног дела од стране окривљеног. Надаље, у овој одлуци Европски суд за људска права истиче да питања на која судија мора одговорити при доношењу одлука о притвору нису иста као она питања која су одлучујућа за његову правноснажну пресуду. Приликом одлучивања о притвору и доношења других предпретресних одлука те врсте, судија по кратком поступку оцењује доступне податке како би утврдио постоји ли основ за сумњу против оптуженог за извршење кривичног дела; а затим разлоге за притвор док приликом доношења одлуке на крају суђења мора проценити јесу ли докази који су изнесени и о којима се расправљало пред судом довољни да би оптуженог суд огласио кривим. Сумња и формално проглашење кривице не могу се третирати као да су истоветни (*Jasinski protiv Poljske, br. 30865/96, stav 55.; 20. decembra 2005. godine*).

Дакле, по налажењу Европског суда за људска права оцена постојања законских услова за одређивање и продужење притвора која укључује и оцену постојања „основане сумње“ о извршењу кривичног дела од стране окривљеног, не може представљати формирање става судије о кривици и оптужби против истог окривљеног или казни коју му треба одредити, односно „предубеђење“ судије, како то у захтеву тврди бранилац окривљеног, а које доводи у сумњу његову непристрасност.

Примењујући наведено на конкретан случај, Врховни касациони суд налази да сама чињеница да су судије Милимир Лукић као председник већа и Марко Јоцић, као судија известилац, учествовањем у жалбеном поступку у којем је донета пресуда којом су одбијене као неосноване жалбе бранилаца окривљеног Милана Првуловића, те којом је потврђена првостепена пресуда којом је окривљени оглашен кривим, учествовали и у доношењу одлуке којом је према истом окривљеном одбијена жалба против решења којим је одбијен као неоснован предлог бранилаца да се мера притвора окривљеном замени мером јемства (приликом ког одлучивања се уопште нису бавили питањем оправдане сумње, нити кривице окривљеног, нити су се о том изјашњавали), не доводи у питање претпоставку непристрасности ових судија код одлучивања о кривици окривљеног Милана Првуловића, конкретно код доношења побијане правноснажне пресуде, а због чега у конкретном случају није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, како се то неосновано истиче у захтеву за заштиту законитости браниоца Стевана Јанковића.

Неосновано се и захтевом браниоца Марка Пушице указује да су нижестепене пресуде донете уз повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

С тим у вези, у захтеву се наводи да је окривљени Милан Првуловић оглашен кривим као лице које је организовало криминалну групу за вршење кривичних дела фалсификовање исправе уз новчану надокнаду, која организована криминална група је поред осталог правила и набављала лажне јавне исправе Републике Словачке, Републике Словеније, Републике Аустрије, Републике Хрватске, Румуније и Црне Горе, дакле стране јавне исправе држава чланица Европске уније (у склопу кривичног дела удруживање ради вршења кривичног дела из члана 346. став 2. КЗ), те да је уз новчану накнаду предавао наручиоцима и стране направљене јавне исправе (у склопу продуженог кривичног дела фалсификовање исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ), и поред тога што страна исправа није могла бити објект радње извршења ових кривичних дела, а посебно кривичног дела фалсификовање исправе које као објект радње обухвата искључиво домаће јавне исправе, односно стране исправе које су употребљене на територији Републике Србије и које као такве (употребљене) имају доказну снагу у правном саобраћају Републике Србије.

Надаље, у захтеву се истиче да су стране лажне исправе, наведене у изреци правоснажне пресуде, искључиво биле намењене иностраном правном саобраћају и да нису употребљене на територији Републике Србије, те нису ни могле бити квалификоване као објекти радње извршења предметних кривичних дела. Према ставу браниоца, у прилог овом ставу говори и став заузет у пресуди Врховног касационог суда Кзз бр.89/10, а то произилази и из Коментара Кривичног законика чији је аутор професор др Зоран Стојановић, у коме је наведено (а у вези са изложеним становиштем Врховног касационог суда) да објект радњи код предметног кривичног дела може бити само она страна исправа која има значај за правне односе у Републици Србији, а да то не важи и за друге стране исправе које су ирелевантне за правни саобраћај у Србији, уз закључак да стране лажне исправе опредељене у опису дела у изреци због тога не могу бити објект радњи кривичног дела фалсификовање исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ, због ког је окривљени оглашен кривим.

Врховни касациони суд је изложене наводе захтева за заштиту законитости браниоца Марка Пушице оценио неоснованим, из следећих разлога:

Основни облик кривичног дела фалсификовање исправе из члана 355. став 1. КЗ чини онај ко направи лажну или преиначи праву исправу у намери да се таква исправа употреби као права, или ко лажно или преиначену исправу употреби као праву или је набави ради употребе. Ставом 2. истог члана прописан је тежи облик овог кривичног дела, с обзиром на објект радње, те је за постојање овог облика потребно да је дело из става 1. учињено у погледу јавне исправе, тестаментa, менице, чека, јавне или службене књиге или друге књиге која се мора водити на основу закона.

Имајући у виду цитирани законски опис бића кривичног дела фалсификовање исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. КЗ, те да из чињеничног описа кривичног дела наведеног у изреци правноснажне пресуде произилази да је окривљени Милан Првуловић у периоду од 01.03.2020. године до 19.08.2020. године, као организатор криминалне групе, са припадницима ове групе, за новчану надокнаду НН лицима која су била заинтересована за набавку лажних јавних исправа, и то Републике Србије, држава Европске уније и потврда о негативном резултату PCR теста SARS-CoV-2, направили лажне јавне исправе у намери да се такве исправе употребе као праве и предавали овакве лажне јавне исправе заинтересованим лицима и од њих примали новац, и то путне исправе, личне карте, возачке дозволе, потврде о држављанству, те потврде о негативном резултату PCR теста, на начин ближе описан у изреци првостепене пресуде, при чему је поступао у стању урачунљивости, свестан свога дела, чије је извршење хтео, те свестан да његово дело забрањено, то се у описаним радњама окривљеног Милана Првуловића јасно стичу сви битни елементи кривичног дела удруживање ради вршења кривичних дела из члана 346. став 2. КЗ, продуженог кривичног дела фалсификовање исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ и кривичног дела фалсификовање исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. КЗ, због којих је правноснажном пресудом оглашен кривим.

При томе, неосновани су наводи браниоца Марка Пушице – да направљене стране јавне исправе, које нису употребљене у правном саобраћају и на територији Републике Србије, не могу бити објект радњи извршења предметних кривичних дела, као и његов став да у прилог томе говоре одлука Врховног касационог суда Кзз 89/10 и Коментар Кривичног законика, где се према наводима захтева „закључује да објект радње које је предметно кривично дело може бити само она страна исправа која има значај за правне односе у Републици Србији“.

Наиме, у пресуди Врховног касационог суда Кзз 89/10 од 31.03.2010. године, супротно наводима захтева, изражен је став да страна јавна исправа (у конкретном случају лажна возачка дозвола Републике Аустрије и лажна дозвола боравка Републике Аустрије), обзиром да се ради о исправама које имају доказну снагу у правном саобраћају Републике Србије, има карактер лажне јавне исправе и да може бити објект овог кривичног дела, управо због тога што може имати доказну снагу на територији Републике Србије.

Дакле, да би страна јавна исправа представљала објект радње извршења кривичног дела фалсификовања исправе из члана 355. КЗ, довољна је само могућност да таква исправа послужи као доказ у правном саобраћају Републике Србије.

Супротно наводима захтева, у конкретном случају предмет фалсификовања биле су поред домаћих јавних исправа и стране јавне исправе (личне карте, возачке дозволе ... страних држава), а које исправе по налажењу Врховног касационог суда несумњиво могу послужити као доказ у правном саобраћају Републике Србије.

Из наведених разлога, захтев за заштиту законитости браниоца Марка Пушице, у делу у којем се нижестепене пресуде побијају због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП и истиче да дело због ког је окривљени оглашен кривим није кривично дело, одбијен као неоснован.

Захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног Милана Првуловића – адвоката Стевана Јанковића и адвоката Марка Пушице у осталом делу су одбачени, из следећих разлога:

Бранилац - адвокат Стеван Јанковић у осталом делу поднетог захтева истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, због које је подношење захтева за заштиту законитости дозвољено окривљеном преко браниоца, међутим како у захтеву уопште не наводи у чему се састоји наведена повреда закона, односно на који начин је у конкретном случају прекорачена оптужба, већ истиче да је „првостепени суд из непознатих разлога проширио терет оптужбе“. то је Врховни касациони суд оценио да у овом делу поднети захтев нема прописан садржај у смислу одредбе члана 484. ЗКП, која налаже обавезу навођења у захтеву за заштиту законитости разлога за његово подношење, а што у случају истицања повреде закона (члан 485. став 1, тачка 1) ЗКП) подразумева не само опредељење о којој повреди закона је реч, већ и образложење у чему се та повреда конкретно састоји.

Надаље, истим захтевом указује се и на повреду одредаба чланова 32, 33. и 34. Устава Републике Србије, као и на повреду члана 6. и члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода уз додатне протоколе.

Када се захтев за заштиту законитости подноси из разлога прописаних одредбом члана 485. став 1. тачка 3) ЗКП, према одредби члана 484. ЗКП, уз захтев се мора доставити одлука Уставног суда или Европског суда за људска права којом је утврђена повреда људског права и слободe окривљеног или другог учесника у поступку, које је зајемчено Уставом или Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода и додатним протоколима. Како бранилац Стеван Јанковић уз поднети захтев није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права, то је Врховни касациони суд оценио да поднети захтев у односу на ову повреду нема законом прописан садржај, те је из наведеног разлога у овом делу поднети захтев одбацио.

Најзад, истим захтевом указује се и на повреду члана 16. став 4. ЗКП и истиче да у конкретном случају не постоји група, те да се однос окривљеног Милана Првуловића и осуђеног Милана Милошевића може окарактерисати као извршилачки и саизвршилачки, већ евентуално помагачки, а због чега према ставу браниоца окривљени није могао бити оглашен кривим као организатор криминалне групе. Истим захтевом указује се и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана

438. став 2. тачка 2) ЗКП, истицањем да другостепени суд није образложио, нити дао разлоге за своју одлуку о одбијању жалбе бранилаца као неосноване, нити је образложио због чега је одбијен предлог одбране за поновним, односно непосредним саслушањем прикривеног иследника.

Бранилац Марко Пушица, указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, истиче да је као објект радње извршења кривичног дела фалсификовање исправе из члана 355. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ поред осталог наведен и сертификат о знању страног језика, те да у односу на овај сертификат нису испуњена обележја бића предметног кривичног дела и обзиром да се у изреци само одређује да је реч о сертификату о положеном испиту за познавање језика, без навођења ко је овај сертификат издао, у којој се држави издаје и на основу ког закона је издат, а којим наводима се по оцени овога суда у суштини указује на неразумљивост изреке пресуде, односно на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени преко браниоца може поднети захтев за заштиту законитости против правноснажних одлука и поступка који је претходио њиховом доношењу није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, те повреде члана 16. ЗКП, нити због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и став 2. тачка 2) ЗКП, то је Врховни касациони суд захтеве за заштиту законитости бранилаца окривљеног Милана Првуловића – адвоката Стевана Јанковића и адвоката Марка Пушице у овом делу одбацио као недозвољене.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП у делу у којем су захтеви одбијени као неосновани, те на основу члана 487. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП у делу у којем су захтеви одбачени, донета је одлука као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Меденица, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

Председник већа-судија
Невенка Важић, с.р.